

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу законів про працю України
щодо встановлення українських свят»
*(реєстр. № 9009 від 13.02.2023 р.)**

Метою законопроекту є встановлення українських свят та усунення спадщини колоніального минулого в культурному житті та побуті, очищення державного календаря від нав'язаних минулим дат, а також на визнання усталених традицій і вкорінення історичної пам'яті в українському культурному просторі.

Положення законопроекту не суперечать Конституції, законам України та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Проектом пропонується внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП України), якими встановити українські свята: 25 лютого – День української жінки (День українки) – День народження Лесі Українки; 9 березня – Шевченків день – День народження Тараса Шевченка; друга неділя травня – День матері.

Розглянувши законопроект, вважаємо слушним висловити такі пропозиції.

1. Пропозиції концептуального характеру.

Державний календар свят є важливою складовою національної історичної пам'яті, який відображає колективне уявлення соціуму про минуле, а також ціннісні орієнтації сучасного суспільства. Положення статті 73 КЗпП України все ще містять свята, які залишилися у спадок від СРСР. Окрім того, законодавство не містить визначень понять: «свято», «державне свято», «святковий неробочий день», «пам'ятна дата», «професійне свято» тощо. Немає чіткого переліку свят за тематичними категоріями: державні, релігійні, традиційні тощо. Відсутність розмежування державних свят і неробочих днів ускладнює розуміння щодо механізму їх запровадження.

Святкові та неробочі дні є особливими правовими категоріями. Їх скасування не є порушенням права на відпочинок, але запровадження нових святкових і неробочих днів означає видатки з державного та місцевих бюджетів. Окрім того, збільшення часу відпочинку зменшує тривалість робочого часу. Надмірна кількість неробочих і святкових днів негативно впливає на економіку, мінімізує інвестиційну привабливість країни. Пропоновані законопроектом зміни не збільшують кількості святкових та неробочих днів, тому не потребують економічного обґрунтування. Водночас їх запровадження має сприяти консолідації суспільства, не містити ризику суспільного несприйняття та корелюватися із положеннями не тільки трудового законодавства, а й інших його галузей, які забезпечують конституційні права і свободи громадян (зокрема, стаття 11 Конституції України).

Пропозиція, якою із переліку святкових днів виключається 9 травня – День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги), є

дискусійною. Запроваджений відповідно до Закону України № 315-VIII від 9 квітня 2015 року «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» святковий день є даниною пам'яті всім жертвам Другої світової війни 1939–1945 років, у тому числі учасникам українського визвольного руху та жертвам нацизму. Його запровадили в законодавство України відповідно до резолюцій Генеральної Асамблеї ООН від 22 листопада 2004 року № A/RES/59/26 та 2 березня 2010 року № A/RES/64/257. Зауважимо, ООН пропонує відзначати один чи обидва дні – 8 і 9 травня як День пам'яті [усіх] жертв Другої світової війни.

На нашу думку, пропозиція, якою запроваджується святковий день 9 березня – Шевченків день, потребує редакційного корегування. Так, Закон Української Центральної Ради «Про восьмигодинний робочий день» передбачав «дні, в які працювати не треба» – Шевченківське свято.

Дискусійною є пропозиція щодо нової редакції абзацу п'ятої частини першої статті 73 КЗпП України. Із метою дотримання внутрішньої логіки статті 73 КЗпП України та уникнення дублювання положень вважаємо слушним в абзаці одинадцятому частини першої сполучення слів «7 січня і 25 грудня – Різдво Христове» замінити сполученням слів «день матері – друга неділя травня», а абзац десятий частини першої сформулювати таким чином: «Робота також не провадиться:».

2. Види ризиків ухвалення законопроекту.

Врахування наведених зауважень дозволить уникнути ризиків соціально зумовлених проблем через негативне сприйняття соціумом окремих положень законопроекту.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*